

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi valtion liikelaitoksista annetun lain 20 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi valtion liikelaitoksista annetun lain 20 §:n muuttamisesta (HE 37/2003 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostossa.

Asiantuntijat

Hallinto- ja tarkastusjaostossa ovat olleet kuuluttavina

- hallitusneuvos Miliza Vasiljeff, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Matti Setälä, maa- ja metsätalousministeriö
- johtava lakimies Jorma Karttunen, Metsähallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) soveltamista Metsähallitukseen myöhennettäisiin yhdellä

vuodella vuoden 2004 alusta vuoden 2005 alkuun.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Valtion liikelaitoksista annettu laki on yleislaki. Sen uudistaminen edellyttää, että myös laitoskohtaiset lait uudistetaan yleislain periaatteiden mukaisesti. Tarkoituksena saadun selvi-

tyksen mukaan oli, että laitoskohtaiset lait uudistetaan kuluvan vuoden loppuun mennessä lukuun ottamatta Ilmailulaitosta koskevaa lakia.

Metsähallituksen erityispiirteiden vuoksi valmisteltavana olevaa lakia Metsähallituksesta ei ehditä saamaan valmiiksi sanotussa aikataulussa. Tämän vuoksi uuden liikelaitoslain voimaantuloa Metsähallituksen osalta on ehdotettu myöhennettäväksi vuodella.

Metsähallituksen osalta ratkaistavia asioita ovat muun muassa, voidaanko Metsähallituksessa säilyttää julkisia hallintotehtäviä ja miten ne rahoitetaan. Myös erilaiset yhteiskunnalliset odotukset ovat saadun selvityksen mukaan vaikuttaneet lain valmisteluun.

Metsähallituksella on liiketoimintatehtävien lisäksi julkisia hallintotehtäviä, joista merkittävin on Metsähallituksen hallinnassa olevien lakisääteisten luonnonsuojelualueiden hoito ja maan hankinta luonnonsuojelutarkoituksiin. Julkiset hallintotehtävät on voimassaolevan Metsähallitusta koskevan lain mukaan rahoitettu joko valtion talousarviossa erikseen osoitetuilla määrärahoilla tai ottamalla tehtävien hoidosta aiheutuvat kustannukset huomioon vähentävänä tekijänä tulostavoitetta asetettaessa.

Uutta yleislakia säädettäessä tavoitteena oli erottaa liiketoiminta ja muu toiminta toisistaan selkeiksi kokonaisuuksiksi ja siirtyä mahdollisuuksien mukaan tilaaja-tuottajajärjestelmään julkisten hallintotehtävien rahoituksessa. Hallituksen esityksen perusteluissa todettiin tuolloin myös, että vastaisuudessa liiketaloudellisen toiminnan tuloksella ei voitaisi kattaa liikelaitokselle määrätystä kannattamattomasta tehtävästä aiheutuvia kustannuksia. Tätä ristosubventoinnin kieltoa ei kuitenkaan sisällytetty itse lakitekstiin.

Valtiovarainvaliokunta piti uutta yleislakia koskevassa mietinnössään VaVM 31/2002 vp

tärkeänä, ettei lain perusteluilla rajoitettaisi mahdollisuutta sisällyttää laitoskohtaisiin lakeihin yleislain periaatteista poikkeavia säännöksiä, mikäli ne todetaan tarkoituksenmukaisiksi. Mikäli laitoskohtaisia lakeja valmisteltaessa päädytään siihen, että ristosubventoinnista liiketoiminnan läpinäkyvyyteen ym. vedoten luovutaan, tämä asettaa valtion talousarvion valmistelulle aiempaa suuremmat vaatimukset. Valiokunta totesi myös, että talousarvioratkaisu on tässä tapauksessa valmisteltava siten, että riittävä rahoitus yhteiskunnallisten palvelutehtävien hoitamiseksi turvataan ilman, että esimerkiksi asiakkaiden maksutaso näiden tehtävien johdosta nousee.

Valtiovarainvaliokunta pitää uuden yleislain käsittelyn yhteydessä toteamaansa viitaten tärkeänä, että Metsähallitukselle kuuluvat yhteiskunnalliset palvelutehtävät ja niiden rahoitus otetaan huomioon Metsähallituksesta annettua lakia uudistettaessa. Valiokunta katsoo myös, että tätä koskeva esitys on annettava eduskunnalle niin hyvissä ajoin, että eduskuntakäsittelyyn voidaan varata riittävä aika.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Markku Rossi /kesk
vpj.	Matti Ahde /sd	Matti Saarinen /sd
jäs.	Kyösti Karjula /kesk	Anni Sinnemäki /vihr
	Jari Koskinen /kok	Irja Tulonen /kok
	Pekka Kuosmanen /kok	Kari Uotila /vas
	Reijo Laitinen /sd	Jukka Vihriälä /kesk
	Mika Lintilä /kesk	vjäs. Christina Gestrin /r
	Pekka Nousiainen /kesk	Timo Kalli /kesk
	Pirkko Peltomo /sd	Mikko Kuoppa /vas (osittain)
	Iivo Polvi /vas (osittain)	Olli Nepponen /kok.
	Virpa Puisto /sd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut
valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja.